

Smart riešenia majú byť lacné, mestá ušetriť

ROZHOVOR

Igor Wzoš zo Slovak Smart City Cluster sa rozvoju konceptu inteligentných miest a vytváraní nových riešení venuje už roky. Ako však upozornil v rozhovore pre HN, v našich mestách zatiaľ fungujú iba drobné riešenia a chýba celková koncepcia.

Kristína Votrubová @hn
kristina.votrubova@mafrasslovakia.sk

Ako obyčajnému človeku môže pomôcť zavádzanie smart riešení v mestách?

Smart city koncepcia je v princípe stará 20 rokov, možno aj viac, a bola dôsledkom technologickej revolúcie, ako aj silnej rezonancie klimatickej zmeny, ktorá sa deje a čoraz viac sa o nej hovorí. Koncept smart cities reaguje predovšetkým na budúce potreby a hľadá odpoveď aj na to, ako chrániť našu planétu. Máme tu trend opätovného sťahovania sa do miest, tak ako sa sťahovali do okolitých satelitov, teraz prebieha opačný proces. S tým však nastáva veľké množstvo problémov, pretože individuálna doprava sa stala veľmi dostupnou, no cesty sa už nedajú nafúknuť a to isté platí aj pre parkoviská. Potrebujeme riešenia, ktoré uľahčia a skvalitnia život a o to sa snaží koncept smart cities.

Smart riešenia však na prvý pohľad pôsobia ako veľmi nákladná záležitosť. Keď sa však pozrieme na realitu slovenských miest, problémom sú rozbité cesty či schátrané nemocnice. Prišiel už aj na Slovensku čas na riešenie smart konceptu?

Veľa ľudí má pocit, že je to iba jeden obrovský biznis s technológiami, ktoré chcú firmy predáť a najlepší zákazník je štát a ve-

rejná správa, ale vo finále to nemusí byť celkom tak. Do konceptu smart riešení totiž spadajú aj nové modely financovania.

Napríklad?

Vypichnem jeden model, ktorý môže dokonca verejné budovy zachraňovať. Sú to takzvané EPC, teda projekty garantovanej energetickej úspory. Ak máte starú školu alebo škôlku, ktorá ešte nie je zateplená, nemá vymenené okná a má spotrebu energií na úrovni sto, týmito opatreniami ako zateplenie, výmena okien, izolácia strechy či výmena svietidiel, môžete znížiť náklady aj o 40 percent. Tak vznikne úspora, z ktorej sa dá rekonštrukcia splácať. To znamená, že nepotrebuje zdroje mesta, ale sú tu firmy, ktoré vám to zafinancujú, vypýtajú si svoju štandardnú maržu a vy to za desať rokov splatíte zo samotných úspor. Keby ste toto opatrenie neurobili, tak počas celej tej doby v podstate preplácate. V 23 popradských školách sa takto ročne prepláta 350-tisíc eur. To je naozaj veľká suma a máme prepočet na takýto EPC projekt a vychádza to, že by sme to za desať až pätnásť rokov dokázali splatiť, s tým, že by mesto ešte fixne priplatilo za tie technické opatrenia, ktoré z úspor ťažko splácajú, akým je napríklad zateplenie.

Aj napriek tejto forme financovania však stále ide o ekonomick-

ky náročný projekt. Vyžadujú si všetky smart riešenia veľký balík peňazí?

Nie. Na konferenciu o smart cities idem presne predstaviť riešenie Cvikier, ktorého cieľom je umožniť ľahko pochopiteľnú vizualizáciu v urbanistickom plánovaní a podporiť tak lepšiu informovanosť a angažovanosť občanov v rozvoji mesta Poprad. Mestá budúcnosti totiž budú potrebovať ľahko použiteľné nástroje na zobrazenie novo plánovaného rozvoja pre všetky zúčastnené strany a širokú verejnosť. Cvikier vizualizuje pomocou rozšírenej reality 3D plány budov a infraštruktúry v ich skutočnej veľkosti umiestnené v ich reálnom prostredí. Ľudia tak môžu vidieť plánovanú výstavbu, zmeny územného plánu a ďalšie dôležité informácie jednoducho a zrozumiteľnou formou priamo vo svojom telefóne alebo tablete.

Kde by sa dalo toto riešenie využiť?

Pred niekoľkými mesiacmi sa v médiách objavil prípad fasády bratislavského hotela Danube. Investor sa rozhodol zrekonštruovať fasádu hotela, ktorý je umiestnený v historickej časti mesta. Návrh architekta všetci zainteresovaní videli a schválili. Bol na papieri v 2D bez širších vzťahov k historickému okoliu hotela. Ďalší postup je slovenská klasika. Petícia, zbavovanie

Medzi smart riešenia patrí napríklad aj elektromobilita, ktorá má chrániť životné prostredie, čo však súvisí aj s neustálou potrebou viacerých nabíjajúcich staníc.

SNÍMKA: TASR/E. ĐURČOVÁ

Postupne dôjde k tomu, že väčšina miest bude chcieť mať nejaké smart prvky a bude chcieť riešiť veci viac inteligentne.

sa zodpovednosti, množstvo vyhlásení zo všetkých strán. Minulo sa na to množstvo energie, času i peňazí. Ak by bol ešte v prípravnej fáze použitý nástroj pre rozšírenú realitu (Cvikier, pozn. red.) s geolokačnými značkami, tak by mohol ktokoľvek predmetnú fasádu vidieť v reálnej veľkosti v kontexte reálneho prostredia.

Majú však v súčasnosti slovenské mestá záujem o takéto smart riešenia?

Tam, kde väčšina ľudí alebo starosta či primátor pochopili, že im to môže priniesť istý prospech, tak tam o to záujem je. V rámci nášho združenia združujeme do desiatky miest, na Slovensku je aj Smart city club, ktorý združuje ďalšie mestá, a medzi sebou veľmi úzko komunikujeme a snažíme sa tento koncept postupne presadiť. Naše združenie pripravuje slovenskú metodiku, a to preto, že väčšina tých smart riešení pochádza z veľkých miest ako Viedeň, Barcelona či Londýn. Sú to masívne a veľmi drahé riešenia, ale potreby slovenských miest, ktoré majú v priemere od 10- do 15-tisíc obyvateľov, sú úplne iné. Myslí si, že postupne dôjde k tomu, že väčšina miest bude chcieť mať nejaké smart prvky a bude chcieť riešiť veci viac inteligentne. Už dnes do toho vstupuje ďalšia téma, a to sú smart regióny, to sa týka najmä integrácie dopravy.

KTO JE IGOR WZOŠ

Vyšťudovaný sociológ a nadšenec pre smart energy. Angažuje sa v regionálnej politike a v aktuálnom volebnom období bol viceprimátorom mesta Poprad. Z tejto pozície sa venoval energetike, smart riešeniam a školstvu. Stál pri zrode Popradskej energetickej spoločnosti a združenia Slovak Smart City Cluster, ktoré spája slovenské mestá zainteresované v smart koncepte.

Kto je na Slovensku priekopníkom v tejto oblasti?

Na Slovensku nemáme koncepcie urobený projekt, v ktorom by bolo poprepájaných viacero prvkov a aj v praxi by fungoval. Takúto koncepciu máme vymyslenú, nemáme ju ešte zrealizovanú. Vo viacerých mestách však fungujú malé projekty, v Nitre sú to napríklad podzemné kontajnery so senzormi a v Poprade sme vytvorili Popradskú energetickú spoločnosť, kde okrem výroby a dodávky tepla začíname riešiť aj manažment. V prvej fáze ideme napojiť niektoré budovy, aby sme merali ich potrebu a vďaka tomu budeme môcť ušetriť do 10 percent.

KAUZA

Putin má zrejme prsty v Skripalovom prípade, povedal prezident Trump

Praha – Podľa prezidenta Spojených štátov Donalda Trumpa je možné, že Vladimir Putin má prsty v atentátoch, akým bol napríklad pokus otráviť vo Veľkej Británii nervovou látkou niekdajšieho ruského agenta Sergeja Skripaľa. Americký prezident to vyhlásil v rozhovore s televíziou CBS News, ktorý stanica odvysielala v nedeľu večer miestneho času. Na komentár moderátorky, že nikdy nebol na Putina vo verejnom vyhlásení tvrdý, Trump odpovedal, že voči nemu postupuje, naopak, veľmi dôrazne. Poznamenal, že na samite v Helsinkách počas rokovaní medzi

štyrmi očami bol na ruského prezidenta veľmi tvrdý.

Dodal, že o jeho ráznom postoji voči ruskému prezidentovi svedčí aj to, že Ukrajine poskytol útočné zbrane a protitankový arzenál, na čo sa jeho demokratický predchodca Barack Obama neodhodlal. Trump je presvedčený, že Rusko zasahovalo do prezidentských volieb v roku 2016. Myslí si však, že Moskva nebola sama a že hľadanie sa snažila ovplyvniť aj Čína. Trump na zasadnutí Bezpečnostnej rady OSN obvinil Peking, že sa pred novembrovými kongresovými voľbami v USA snažia ovplyvniť mienku Američanov,

čo však Čína odmieta. Globálne otepľovanie existuje, ale nespôsobil ho človek, mieni Trump. Prezident už nepokladá globálne otepľovanie za výmysel, ale pochybuje o skutočnom vplyve ľudských činností na klimatické zmeny. Šéf Bieleho domu tiež povedal, že vedci z celej veci urobili politickú agendu. „Nemyslím si, že je to kačica,“ povedal o klimatických zmenách. Média v tejto súvislosti pripomenuli, že počas volebnej kampane Trump označil otepľovanie planéty za mystifikáciu a že po nástupe do prezidentkej funkcie sa jasnému postoju vyhýbal. „Neviem však, či je to

dielom človeka. Povie to takto. Nechcem dávať bilióny a bilióny dolárov. Nechcem stratiť milióny a milióny pracovných miest,“ uviedol s tým, že teploty sa tiež môžu vrátiť na pôvodné hodnoty. Ako by sa to mohlo stať, nespresnil. Trump komentár o otepľovaní vyslovil týždeň po tom, čo Medzivládny panel pre klimatické zmeny OSN varoval, že ciele klimatickej dohody, teda udržať globálne otepľovanie čo najbližšie k 1,5 stupňa Celzia v porovnaní s teplotou pred industrializáciou, možno dosiahnuť už len pomocou rýchlych zmien.

(IDNES.CZ, ČTK)

KORUPCIA

Polícia obvinila v kauze Rapid life úradníka NBS

Bratislava – Kauza okolo životnej poisťovne Rapid life má ďalšie pokračovanie – korupciu rádo vo tisícoch eur.

Podľa posledných informácií vyšetrovateľ obvinil z korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa pracovníka Národnej banky Slovenska Ivana B., ktorý mal prijať úplatky od predstaviteľov životnej poisťovne Rapid life. Informáciu priniesol denník Korzár.

Obvinený muž pracoval v Národnej banke Slovenska na pozícii generálneho riaditeľa dohľadu nad ťmhom cenných papierov. Úplatky mal dostávať za zmierňovanie sankcií voči po-

istovní v rokoch 2015 a 2016, a to dvakrát po tisíc eur a raz po dvetisíc eur. Okrem toho mal podľa policajtov požadovať aj ďalších 10-tisíc eur. Poisťovňa Rapid life je od polovice júna 2017 v nútennej správe. Dôvodom boli vtedy zistenia, že poisťovňa závažne ohrozuje práva klientov. Tržby aj zisky poisťovne za posledných 10 rokov rapidne klesali, až sa majetok postupne priblížil k nule. Nútená správkynia podala na štatutárov trestné oznámenie. Podľa bývalého vedenia poisťovne Rapid life bolo vyhlásenie nútennej správy nezákonným postupom. (RED)